

20.10.2025

Maa- ja metsätalousministeriö

Maa- ja metsätalousministeriön lausuntopyyntö 15.9.2025, VN/27997/2023

LAUSUNTO LUONNOKSESTA KANSALLISEKSI RUOKASTRATEGIAKSI 2040

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa luonnoksesta kansalliseksi ruokastrategiaksi 2040. Ministeriö toteaa lausuntonaan seuraavan.

Luonnoksen mukaan kansallisen ruokastrategian kokonaistavoitteena on luoda yhteinen viitekehys kestävän ja kannattavan ruokajärjestelmän rakentamiseksi, jolloin ruokajärjestelmällä tarkoitetaan kokonaisuutta, johon vaikuttavat ruokaketjun lisäksi yhteiskunnan eri ulottuvuudet kuten politiikkasektorit, normit, luonnonvarat, ruokakulttuuri sekä talous ja markkinat. Luonnoksen johdannossa (s. 4) painotetaan perustellusti tavoitteiden ja niihin pääsemiseksi tarvittavien keinojen tarkastelua strategian keskeisenä sisältönä. Luonnokseen sisältyykin strategiseksi määritellyjä tavoitteita (luku 3, Strategia) sekä kehitettäviksi valmiuksiksi nimettyjä keinoja (luku 4) tavoitteiden saavuttamiseksi.

Strategian kokonaistavoite on perusteltu ja ajankohtainen aikana, jolloin ruokajärjestelmään kohdistuu monitahoisia haasteita ja odotuksia kehittämismahdollisuuksien hyödyntämisestä. Luvussa 3 määritellyjä tavoitteita voidaan sinänsä pitää perusteltuina, mutta ne on esitetty yksilöimättä esimerkiksi niiden keskinäisiä vaikutuksia tai priorisoitavuutta strategian kokonaistavoitteen kannalta saavutettavaan lisäarvoon nähden.

Valtiovarainministeriö kiinnittää huomiota siihen, että kansallisen ruokajärjestelmän olemassa olevien vahvuuksien ja jatkossa erityisesti lisäarvoa tuottaviksi katsottavien keskeisten tekijöiden ensisijaistaminen ja niiden kehittämispotentiaalin tunnistaminen ja hyödyntäminen nimenomaan käytännön vaikutuksin olisi todettavissa selkeämmin strategisena tavoitteena. Tämä loisi valmiuksia strategian toteuttamisessa keskeisten käytännön keinojen yksilöintiin. Nyt luonnoksessa mainitut strategiset tavoitteet jäävät luettelonomaisiksi eivätkä kytkeydy selkeästi toimenpiteisiin, joilla strategiaa olisi käytännössä tehokkaasti toteutettavissa.

Strategian toteuttamiseksi esitettävien keinojen määrittely (4 sivua) jää luonnoksessa verrattain lyhyeksi ja yleistasoiseksi. Vaikka kyse on luonnoksen mukaan strategisista valmiuksista, jotka läpileikkaavat kaikkia strategian osa-alueita, valtiovarainministeriö pitää perusteltuna, että strategiassa tarkasteltaisiin vaikutuksiltaan ja odotettavissa olevan lisäarvon kannalta yksilöidymmin strategisimmiksi nähtäviä, keskeisimpiä keinoja tavoitteiden saavuttamiseksi.

Valtiovarainministeriö toteaa, että kansallisen ruokastrategian valmistelu perustuu pääministeri Orpon hallituksen ohjelmaan sekä sen taustana olleisiin selvityksiin (mm. Maatalouden tulos- ja kehitysnäkymien parlamentaarisen arviointiryhmän loppuraportti, 2023:30). Strategialla on olennainen merkitys tulevien kansallisten toimenpiteiden suunnittelulle ja resurssien kohdentamiselle ruokajärjestelmän kehittämiseksi. Ministeriö pitää perusteltuna, että strategiaa kehitetään jatkovalmistelussa edellä todetuin, strategian käyttöarvoa lisäävin täydennyksin. Nyt tarkasteltavassa muodossaan luonnos on vielä enemmänkin koonnosta tavoitteista ja keinoista, joita lopullisessa strategiassa on perusteltua tarkastella mm. keskinäisvaikutuksineen, lisäarvo- ja vaikuttavuuspotentiaaleineen ja toteuttamistapoineen, jotta strategiasta olisi käytännön hyötyä kärkeä kestävä ja kannattavan ruokajärjestelmän toimenpiteiden suunnittelussa ja toteuttamisessa.

Osastopäällikkö,
budjettipäällikkö

Mika Niemelä

Lainsäädäntöneuvos

Jyri Inha

VN/28363/2025-VM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: